

אורו-אונקולוגיה, אנדואורולוגיה ולפרוסקופיה, אורו-גינקולוגיה, שיקום אורולוגי ואורולוגיה כללית
מנהל המחלקה האורולוגית, מרכז רפואי זיו, צפת
ראש תחום אורולוגיה, הפקולטה לרפואה בגליל, בר-אילן

07 אוגוסט 2022

הטיפול הניתוחי בהגדלה שפירה של הערמונית.

יש אותה לכל הגברים, היא נוטה לצמוח עם השנים ולהפריע.. מתקשים להטיל שתן? תקועים עם קטטר? הכל אודות ניתוחים וטיפולים בהגדלה שפירה של הערמונית

בלוטת הערמונית נמצאת מתחת לכיס השתן, עמוק באגן אל הגבר, ותפקידה בייצור נוזל הזרע. הבלוטה היא טבעתית והשופכה, צינור השתן היוצא מכיס השתן החוצה, עוברת במרכזה. עם הגיל קיימת נטיה טבעית אצל כל הגברים לצמיחה של הערמונית וזו לוחצת על השופכה ומצרה אותה ואז מופיעים קשיים בהטלת השתן. הזרם נחלש ונעשה מקוטע ומופיע טפטוף טורדני בסיום הטלת השתן. במקביל כיס השתן נוטה להיות רגיז ומופיעים דחיפות מציקה בהטלת השתן, קושי להתאפק וצורך חוזר להטיל שתן בלילה. סיבוכים מטרידים יותר הם הופעת זיהומים חוזרים בדרכי השתן ועצירת שתן – מצב כואב בו לא ניתן להטיל שתן ויש צורך בכנסת צנתר (קטטר) אל השלפוחית.

האם זו גזירת גורל שווה לכולם? ובכן לא. כ-50% מהגברים מעל גיל 60 סובלים מהפרעה בהטלת השתן עקב הגדלת הערמונית (ומאידך 50% לא..). קיים רקע גנטי וגברים שאביהם סבל מהגדלה של הערמונית והפרעה בהטלת השתן ככל הנראה יסבלו גם הם. מאידך חשוב להבין שהגדלת הערמונית היא תופעה טבעית ולא מחלה ותתכן הגדלה ניכרת של הערמונית ללא כל הפרעה לאיכות החיים. כמו כן אין קשר בין הגדלה של הערמונית והסכנה להתפתחות סרטן בערמונית.

הטיפול התרופתי הוא השלב הראשון בטיפול בהגדלת הערמונית. ניתן לטפל בכדורים המכונים חוסמי אלפא (הנפוצים בארץ הם טמסולין וקסטורל). כדורים אלה מרפים סיבי שריר חלק טבעתיים הנמצאים בתוך הערמונית וגורמים לה להתרחב ולהיפתח. בהתאם קל יותר להטיל שתן. הטיפול הבא הוא כדור הורמונאלי המעכב את פעילותו של האנזים טסטוסטרון (ההורמון הזכרי) בתוך הערמונית וגורם לנסיגה של עד 33% בגודלה (אבודרט). כיום קיים בארץ כדור המשלב את שתי התרופות הנ"ל לטבליה אחת הנוחה לשימוש יומי. תופעות הלוואי מועטות וכוללות היעדר שפיכת זרע ובמקרים מסוימים ירידה בחשק המיני.

מטופל שלא רוצה תרופות או שהתרופות לא מסייעות לו, יכולים לבחור בין טיפול ניתוחי והתקנים זעיר פולשניים.

קפיצים ותומכנים בערמונית – במשך השנים התפתחו מספר סוגים של תומכנים הפותחים את הערמונית. מיעוטם מסחרי ורובם עדיין ניסיוניים. בדומה לתומכנים המושתלים בעורקי הלב, מוכנסים

תומכנים כאלה דרך השופכה אל הערמונית, ופותרים אותה. הפועלה ניתנת לביצוע במרפאה בהרדמה מקומית. עם זאת, חלקם גורמים לגרוי כיס השתן, אחרים להגברת הנטייה לדימום בשתן וחלקם מהם זזים ואף חוסמים את כיס השתן. עיקר הנטייה כיום היא להציע תומכנים כאלה למטופלים מבוגרים יחסית שיכולתם לעבור ניתוח מוגבלת.

צנתור עורקי הערמונית – טכנולוגיה חדשנית זאת מאפשרת כיום לצנתר את הערמונית (כמו שמצנתרים את הלב) ולסתום את כלי הדם שמזינים את הערמונית. בכך הערמונית מתנוונת וקטנה וההפרעה בהטלת השתן פוחתת.

כריתת הערמונית דרך השופכה (TURP) – זהו הניתוח הוטיק והנפוץ בעולם לטיפול בהגדלת הערמונית. הניתוח מבוצע לרוב בהרדמה אזורית ואורך כשעה. סיב אופטי מוחדר דרך הפין אל כיס השתן דרך הערמונית. כריתת הרקמה החוסמת מבוצעת על ידי לולאה חשמלית, שדומה מאוד למכשיר לקילוף ירקות – סכין שנעה קדימה ואחורה. בסיום הפעולה נשארת הערמונית בגוף המנותח, אלא שבמרכז נוצרת תעלה רחבה דרכה ניתן להטיל שתן בצורה יעילה. הניתוח כרוך באשפוז של 2-3 ימים.

כריתת הערמונית בלייזר ואידי הערמונית – סיבי לייזר מאפשרים העברה של אנרגיה בעוצמה רבה ומדויקת של הרקמה, לחתוך אותה ולאדות אותה. הניתוח מבוצע באותה טכנולוגיה כמו ניתוח ה-TURP הקלאסי, אלא שמקום לולאה חשמלית, מכניסים אל השופכה סיבי לייזר ואלה מאדים רקמה או חותכים אותה לפלחים מדויקים אותם מוציאים החוצה. ניתוחים אלה ניתנים לביצוע במטופלים הנוטלים הקביעות מדללי דם רבים או שנושאים קוצב לב, שהמכשירים מבוססי החשמל עלולים להפריע לו. הניתוח יכול להיות ארוך יותר, אך השחרור הביתה לרוב מהיר יותר.

כריתת ערמונית פתוחה – בניתוח זה, שהיה נפוץ במשך 100 שנה לפחות, הוצאה ליבת הערמונית בחתך קטן שבוצע בשיפולי הבטן והוא עדיין נחשב לניתוח הטוב ביותר שניתן להציע. הניתוחים הזעיר פולשניים דחקו בהדרגה את הניתוח הפתוח וכיום הוא שמור רק למקרים של ערמונית גדולה מאוד.

שיעור ההצלחה ושביעות הרצון בניתוחי הערמונית גבוה, והשיפור בהטלת השתן ואיכות החיים משמעותי.

לסיכום – הטכנולוגיות הקיימות כיום מאפשרות טיפול יעיל ואיכותי באחת הבעיות הנפוצות ביותר בקרב הגברים, שמירה על בריאות ושיפור ניכר באיכות החיים.

בהצלחה!

ד"ר רן כץ, מנהל המחלקה האורולוגית במרכז הרפואי זיו, מקיים מרפאת ייעוץ מדי יום ראשון אחר הצהריים במרכז הרפואי כפר ורדים. הסכמים עם המושלם של כללית ומאוחדת ועם רוב חברות הביטוח.